

EUEEP VAHVASSA KASVUSSA

EUEEP:n presidentti Massimiliano Lacota ja varapresidentti Peter Ludvig. Oikea kuva: Peter Ludvig ja puheenjohtaja Miklós Patrubány

EUROOPAN PAKOLAISIA YHDISTÄVÄN liiton, European Union of Exiled and Expelled People (EUEEP), hallitusta vastaava General Council piti mielenkiintoisen kokouksen Brysselissä 07.10.2008. Kokouksessa käsiteltiin laajasti viime sotiin liittyvien eurooppalaisten pakolaisten, karkotettujen ja pakkosiirrettyjen henkilöiden ihmisoikeuskysymysten selvittämistä.

Euroopassa on edelleen miljoonia II maailmansodasta johtuvia pakolaisia, joiden ihmisoikeuksia ei vielä ole asianmukaisesti hoidettu. Suomen pakkoluovuttamien alueitten, Petsamo, Salla, Kuusamo, Karjala ja eräät Suomenlahden ulappasaaret, evakot ja nyt myös heidän jälkeläisensä kuuluvat tähän ryhmään.

EUEEP:n perustamista edelsi laaja valmistelutyö, joka kulmineoitiin Trierin julistukseen (Declaration of Trieste) 31.03.2007. Tällöin kolmisenkymmentä organisaatiota eri puolilta maailmaa allekirjoitti yhteisen julkilausuman ja valoi EUEEP:n toiminnalle periaatteet. General Council oli toteuttamassa Trierin julistuksen suuntaviivoja.

Kokouksessa virallisina delegaatteina olivat Massimiliano Lacota (Unione degli Istriani – Libera Provincia dell' Istria in Esilio), Peter Ludwig (Sudetendeutsche Landsmannschaft Österreich), Rudi Pawelka (Landsmannschaft Schlesiens e.V.), Ioannis Shekersavvas (Kyrenia Refugees Association "Adouloti Kerinia"), Veikko Saksi (Pro Karelia ry sekä muut suomalaiset ja virolaiset palautusjärjestöt), Wilhelm von Gottberg (Landsmannschaft Ostpreußen e.V.).

Kokouksessa olivat General Secretariatin henkilöstönä mukana Aldo Flego, Isolde Engelmann (tulkki) and Enrico Neami. Keskustelut käytiin kolmella kielellä: italia, englantia ja saksa. Puhetta Councilin kokouksessa johti liiton pääsihteeri (president) Massimiliano Lacota apunaan pääsihteerin toimisto. Liiton virallinen toiminta alkoi 17.01.2008 Italian viranomaisten hyväksytyä rekisteröintihakemuksen.

EUEEP on hakenut Italian ulkoministeriöltä NGO-statuksen tunnustamista, mikä antaisi liitolle virallisen kansalaisjärjestön aseman. Tätä samaa asemaa liitto on hakenut Euroopan unionilta.

Tavoitteena on luoda EU:ssa pysyvä elin, jossa EU ja EUEEP määräväläin käyvät keskustelua pakolaiskysymyksestä. Tämän tavoitteena saavuttamiseksi EUEEP:n

pääsihteeristö on käynyt keskusteluja useiden maiden virallisten edustajien kanssa.

Pääsihteeri Lacota kertoi myös, että eräiden maiden lähetystöt ovat hallitustensa toimeksiannosta lähestyneet liittoa mahdollisten keskustelujen avaamiseksi.

EUEEP on ensimmäinen Euroopan pakolaisten ja karkotettujen yhteinen liitto, jonka jäsenkunta jo nyt kattaa sangen merkittävän osan asiaa ajavista järjestöistä. Tämä selvittää synn siihen, miksi liitto kiinnostaa useiden eurooppalaisten maitten hallituksia.

EUEEP ajaa Trierin julistuksen ja sääntöjensä pohjalta jäsenkunnalle yhteisiä asioita. Keskeisellä sijalla ovat omaisuuden takaisin saamiseen tai korvaamiseen liittyvät oikeudet. Kymmenet miljoonat ihmiset menettivät sotien vuoksi omaisuutensa, eikä näitä asioita ole useimmissa tapauksissa asianmukaisesti selvitetty.

Asioitten selvittämisen taustalla on tavoite, että selvittämällä nämäkin asiat, ei koskaan uudelleen jouduttaisi vastaavaan tilanteeseen.

EUEEP ei käsittele alueellisia kysymyksiä ja rajansiirtoja, koska ne eivät kaikille jäsenille ole yhteisiä asioita. Liitto tai sen säännöt eivät kuitenkaan millään tavoin estä kansallisia organisaatioita ajamasta aluevaatimuksia tai muita maakohtaisia erityisiä tavoitteita.

Tästä johtuen niin Pro Karelia ry kuin muutkin suomalaiset ns. palautusjärjestöt ja Viron vastaavat organisaatiot edistävät EUEEP:ssä yhteisiä tavoitteita. Kansallisesti ne edelleen ajavat aluekysymyksiä.

Tällaista toimintaa ei koeta millään lailla ristiriitaiseksi, koska jokaisen maan historiallinen kehitys on ollut erilainen ja koska lukuisat kansalaiset muutoinkin kuuluvat erilaisiin tärkeiksi kokemuksiensa asioihin fokuosoituihin organisaatioihin.

Olisikin hyvin outo tilanne, jos voimakkaasti ihmisoikeuksia ajava organisaatio pyrkisi jotenkin estämään jäsentensä ihmisoikeuksien toteutumisen.

General Council päätti selvitysten jälkeen esittää yleiskokoukselle (General Assembly) hyväksyttäväksi kaksi uutta, merkittävää jäsenorganisaatiota: ukrainalainen Holmschyna Mikhail Hrushevsky Kyiv Veteran Human Rights Society of Deported Ukrainians ja saksalainen Sudetendeutsche Landsmannschaft, Landesgruppe Baden-Württemberg e.V.

Kokouksessa kuultiin mielenkiintoinen esittely, kun maailman suurimman unkarilaisen siviili-organisaation puheenjohtaja Miklós Patrubány esitteli järjestönsä toimintaa. Liitossa on lähes 800 organisaatiota yli 50 maassa ja jäsenkunta kokonaisuudessaan on noin 1.3 miljoonaa.

Tässä Lions-toimintaa toteuttavassa organisaatiossa on myös pakolaisiin ja karkotettuihin liittyvä yli 250 000 unkarilaisen osa, minkä vuoksi liitto haakee EUEEP:n jäseneksi. Asia käsitellään ensi vuoden alkupuolella kokoontuvassa yleiskokouksessa.

EUEEP on saanut myös useita muita jäsenhakemuksia, joiden käsittelyä jatketaan. Pääsihteeristön antama raportti tuo selvästi esille sen, että pakolaisten ja karkotettujen keskuudessa on ilmeistä tarve yhteiselle organisaatiolle, joka toimii täysin erillään puoluepoliittisista organisaatioista. Kun EUEEP saavuttaa Euroopan unionissa NGO-statuksen, sen asema vahvistuu merkittävästi.

Suomen suurin karjalaisjärjestö Karjalan Liitto ei ole EUEEP:n jäsen, mutta pääsihteeri Lacotan mukaan se on ilmoittanut seuraavansa, millaiseksi liiton toiminta kehittyy. Vaikka Karjalan Liitto ei aktiivisesti ajaisikaan aluekysymystä, olisi sangen outoa, jos se ei tukisi jäsentensä ihmisoikeuksia omistuksen suhteen kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

Karjalan Liiton käytännön ongelmana on se, että liiton johto valitaan puoluepoliittisesti kolmesta suurimmasta puolueesta. Puheenjohtajat eivät siten voi vapaasti toimia kansalaisjärjestön puolesta, vaan joutuvat noudattamaan puolueensa määräämää linjaa valtion poliittisen johdon tai puolueen ja kansalaisjärjestön etujen ollessa ristiriitaiset.

Saksassa tilanne on hyvin samanlainen. Bund der Vertriebenen on suuri järjestö, jota johtaa liittoparlamentissa istuva kansanedustaja Erica Steinbach. Hän on samalla tavoin sidottu puolueensa asettamiin rajoituksiin kuin Karjalan Liiton puheenjohtaja, kansanedustaja Markku Laukkanen.

Kansallisilla organisaatioilla ei ole mahdollisuuksia saada EU:ssa sellaista NGO-statuksia, jossa ne voisivat edustaa laajempaa pakolaisten joukkoa eri maissa. Tämä rajoittaa olennaisesti niiden mahdollisuuksia saada sekä omat kulttuuriset että oikeudelliset tavoitteensa toteutetuiksi. Mittava kansainvälinen yhteistyö on välttämätöntä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

General Assembly eli EUEEP:n yleiskokous istui 08.10.2008. Tässä kokouksessa puhetta johti puheenjohtaja (president) Wilhelm von Gottberg pääsihteeristön avustamana. General Councilin jäsen ehdotukset hyväksyttiin, mikä vahvisti liittoa merkittävästi.

EUEEP:llä oli oivallinen tilaisuus päästä esittelemään toimintaansa ja tavoitteitaan Euroopan parlamentissa. Italialainen MEP Mario Borghezio piti lehdistötilaisuuden, jossa hän esitteli EUEEP:n toimintaa. Tosin Borghezio joutui juuri tilaisuuden alussa poistumaan parlamentin istuntoon.

EUEEP:n presidentti Massimiliano Lacota piti tilaisuudessa puheen, jossa hän maalasi liiton toiminnan historiallisia lähtökohtia ja perusteita sekä toimintaa. Puheesta julkaistaan versio lähipäivinä. Lentoaikataulujen vuoksi Lacotan puhetta ei ollut mahdollisuus seurata, eikä siitä mahdollisesti käytävää keskustelua.

Ilahduttavaa oli se, että italialaisia ja itävaltalaisia delegaattien avustajia oli runsaasti paikalla. Yksi avustajista kiteyttikin asian yksinkertaisesti, - nämä pakolaisasiat ovat minusta hyvin kiinnostavia. Suomalaisia delegaatteja ei paikalla näkynyt, vain MEP Hannu Takkula osui käytävällä kohdalle ja sai tietoa EUEEP:n toiminnasta.

EUEEP:n General Councilin ja General Assemblyn kokoukset olivat täynnä aktiivista keskustelua ja mielipiteenvaihtoa. Oli merkille pantavaa, että ryhmäkoheesio oli kehittynyt sangen hyvin. Asioista voitiin olla verraten vahvasti eri mieltä, silti kyettiin keskustelemaan ja löytämään ratkaisut eri kysymyksiin.

Eriyisesti General Councilin kokouksessa keskusteltiin tavoitteista ja strategiasista aktiivisesti sekä määritettiin toimintaan liittyviä periaatteita. Toiminta on vielä nuorta ja etsii uomiaan. Italialainen pääsihteeristö oli tehnyt mittavan työn ilman, että uuden liiton budjetti olisi sitä käytännössä vielä juuri lainkaan tukenut.

Tämä työ ja EUEEP:n organien kokoukset osoittivat, että pakolaisten ja karkotettujen aseman korjaaminen on tullut ajankohtaiseksi. Näilläkin sivuilla on kerrottu lukuisista maista, joissa vanhoja aggressioita on ryhdytty korjaamaan sekä selkeinä julistuksina että taloudellisina korvauksina. Tämä suunta voimistuu ja paine totalitarististen hallintojen rikosten selvittämiseksi, avaamiseksi ja korjaamiseksi kasvaa voimakkaasti.